

Forstoppelse

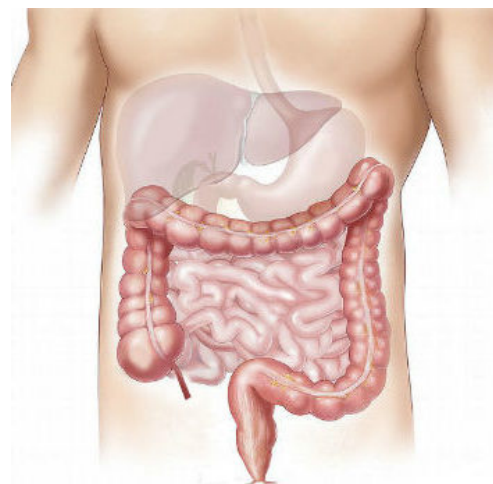
Hos 95% af børn er forstoppelse ikke forårsaget af en underliggende lidelse.

Når man taler om forstoppelse, er det ikke kun, at barnet har afføring få gange om ugen. Man skal se det i sammenhæng med, om barnet har problemer med mavesmerter, utilpashed, klager over at være oppustet og har dårlig appetit. Afføringen er ofte fast med store knolde eller en masse små hårde kugler. Afføringen kan skifte i konsistens og også være tynd og stærkt ildelugtende. Det at have afføring kan være meget smertefuldt for barnet.

Tarmene er den nederste del af fordøjelsessystemet. Tarmene består af tyndtarmen og tyktarmen, der munder ud i endetarmen. I tyndtarmen trækkes næringsstoffer ud af den mad, der fordøjes i maven. Tyktarmens vigtigste funktion er at opsuge vand og forme afføringen af alle de affaldsstoffer, der kommer fra tyndtarmen, hvorefter afføringen føres ned til endetarmen. Når der ophobes afføring i endetarmen udløses afføringstrang og afføringsrefleks.

Forstoppelse skyldes en dårligt fungerende tarm-funktion forårsaget af “den onde cirkel”:

Barnet **undertrykker afføringsrefleks** og afføringstrangen, ofte på grund af en tidligere oplevelse med smertefuld, hård afføring eller under leg, hvor barnet ikke føler, der er tid til at gå på toilettet. Når afføringstrangen undertrykkes, **ophobes afføring** i endetarmen. Afføringen bliver **tiltagende hårdere**, hvilket medfører eller forværrer **smertes og ubehag ved afføring**. Spædbarnet kan blive grædende, ‘stift’ og gå i bro. Ældre børn kan blive irritable, trippe, stramme balderne sammen, gemme sig og spise mindre.

Den ophobede afføring i endetarmen medfører at barnet **mister sin normale afføringstrang**. Måske trænger der tynd afføring ned højere oppe fra tarmen udenom de hårde afføringsknolde. Nogle børn kan derfor have tynd afføring, selvom de er forstoppede. Det kan betyde, at der kommer ‘bremsespor’ eller større uheld i underbukserne. Til sidst presses en **hård, knoldet afføring** ud, som kan medføre smerter og ubehag for barnet. Herefter afhjælpes symptomerne, hvorefter det hele begynder forfra igen.

Små revner ved endetarmsåbningen kan være medvirkende årsag til at opretholde **“den onde cirkel”**. Revnerne opstår ofte i forbindelse med passage af hård afføring.

For mere info se: www.drillemave.dk

Afføringshyppigheden afhænger af alder:

- Ammede spædbørn: Afføring fra 6 gange dagligt til en gang hver 14. dag.
- Flaskeernærede børn: 1 afføring dagligt.
- Småbørn: 1-2 afføringer dagligt.
- Større børn: 1 afføring dagligt.

Afføringskonsistensen vurderes ud fra Bristolskalaen

For børn med forstoppelse tilstræbes det, at afføringen ligger omkring type 4 og 5. For børn med afføringsinkontinens sigtes mod mere lind afføring af type 5 (barnet kan få sværere ved at tilbageholde afføringen).

BRISTOLSKALAEN for afføringstyper		
Type 1		Separate hårde klumper der ligner nødder.
Type 2		Pølseform men med klumper.
Type 3		Ligner en pølse men med revner på ydersiden.
Type 4		Ligner en pølse eller orm, smidig og blød.
Type 5		Bløde Klumper med skarpe kanter (let at få ud).
Type 6		Iturevne småstykker.
Type 7		Vandig uden klumper kun væske.

Behandling af forstoppelse

Forstoppelse behandles primært med faste toilettider, væske og movicol. Afføringens konsistens og karakter bedømmes ud fra en 7-punkts Bristol afførings skala.

Movicol® er et afføringsmiddel, der hører til gruppen af blødgørende afføringsmidler. Det er ikke vanedannende. Moxalole®, Lacrofarm® og Gangiden® er alternative kopipræparater, der indeholder de samme virksomme stoffer som Movicol®. Medikamentet indeholder macrogoler, der binder vand i tarmen.

Udtømning. Først skal alle knolde udtømmes således, at barnet får tynd afføring af type 6-7 ifølge Bristolskalaen.

Udtømningsbehandlingen er en højdosisbehandling, hvor formålet er at tømme tarmen for hård og gammel afføring. Der kan gå op til 24 timer, efter barnet har taget medicinen, til I ser en effekt. Børnene kan i forbindelse med udtømningen få mavekneb. Mavesmerterne forsvinder i takt med, at de hårde afføringsknolde blødgøres.

Det er vigtigt, at udtømningsbehandlingen fortsætter, indtil der er sikkerhed for, at barnet er helt udtømt. Barnet er helt udtømt:

- Når der ikke kommer mere formet afføring
- Når afføringen har ensartet konsistens
- Når afføringen ikke er ildelugtende
- Når barnet har haft afføring af type 6-7 på Bristolskalaen igennem et fuldt døgn

Er du i tvivl, bør du fortsætte et døgn mere med udtømning. Mangelfuld udtømning giver et dårligt behandlingsresultat, når man går over til vedligeholdelsesbehandling. Umiddelbart efter at udtømningsbehandlingen er startet, kan der forekomme tynd afføring. Den tynde afføring skal ikke give anledning til at reducere i macrogol eller macrogol junior dosis.

Nedenfor findes vejledende dosering af macrogol og macrogol junior til udtømning af børn mellem henholdsvis 2-11 år og 12-16 år. Der kan eventuelt **rundes op** til nærmeste hele brev.

Udtømning 2-11 år:

Vægt i kg.	Antal breve macrogol junior	Antal breve macrogol
10 – 13 kg.	3 breve	1,5 brev
14 – 19 kg.	4 breve	2,0 breve
20 – 24 kg.	5 breve	2,5 breve
25 – 28 kg.	6 breve	3,0 breve
29 – 30 kg.	7 breve	3,5 breve
31 – 36 kg.	8 breve	4,0 breve
37 – 41 kg.	9 breve	4,5 breve
42 – 45 kg.	10 breve	5,0 breve
46 – 49 kg.	11 breve	5,5 breve
50 kg. og derover	12 breve	6,0 breve

Udtømning 12-16 år:

Vægt i kg.	Antal breve macrogol
20 – 29 kg.	3 breve
30 – 39 kg.	4 breve
40 – 47 kg.	5 breve
48 – 55 kg.	6 breve
56 – 59 kg.	7 breve
60 kg. og derover	8 breve

Opfølgning og udtrækning

Barnet kan begynde at trække ud af vedligeholdelsesbehandlingen med macrogol eller macrogol junior, når barnet er velbehandlet gennem cirka 2-3 måneder

Velbehandlet vil sige, at barnet har daglig, blød, smertefri afføring uden uheld. Der må ikke være tegn til forstoppelse. Barnet skal trækkes ud således, at barnet fortsat har mindst en blød, smertefri afføring uden uheld dagligt. Hvis dette ikke er tilfældet, genoptages behandlingen med netop den dosis, der giver den ønskede effekt. Børn over 4 år, der er i gang med toiletræning, skal vedblive med behandlingen indtil gode toiletvaner er veletableret.

Forstoppelse og afføringsinkontinens er almindelige tilstande.

Du skal reagere:

- Hvis barnet taber sig.
- Hvis der er blod og slim i afføringen.
- Ved vedvarende problemer med forstoppelse på trods af optimal behandling med macrogol eller macrogol junior.